

ДЪРЖАВНА КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ
София – 1000, бул. "Княз Дондуков" № 8 -10; тел.: 988 24 98; 935 96 13; факс: 988 87 82

Изм. № Е-04-00-7 / 05.02 / 2010 г.

ДО
Г-Н ТРАЙЧО ТРАЙКОВ
МИНИСТЪР НА ИКОНОМИКАТА,
ЕНЕРГЕТИКАТА И ТУРИЗМА

Г-ЖА МАЯ ХРИСТОВА
ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА
ИКОНОМИКАТА, ЕНЕРГЕТИКАТА И
ТУРИЗМА

Г-ЖА ГАЛИНА ТОШЕВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
НА БЪЛГАРСКИ ЕНЕРГИЕН ХОЛДИНГ

ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ ДИРЕКТОР
НА „НЕК“ ЕАД

Относно: Изясняване на поставени въпроси в писмо на БЕХ с вх. № Е-04-00-7/
11.01.2010 г. и вх. № Е-04-00-7/01.02.2-10, писмо на „НЕК“ ЕАД с вх. № Е-13-01-
1/08.01.2010 г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Във връзка с поставени въпроси в горепосочените писма, Ви представяме становището на ДКЕВР, както следва:

I. Уеднаквяване на регулаторни ценови периоди и промяна на продажните цени на Обществения доставчик с периодите за промяна на цените на природния газ, топлиенергията и преференциалните цени на електрическата енергия от комбинирано производство, която те задължително изкупуват от централите използващи природен газ.

Прилагането на едногодишни ценови периоди за регулиране на цените на електрическата енергия, е способ за установяване на стабилен ценови хоризонт, както и за икономически обосноваване анализирани, обсъждане, коригиране и утвърждаване на предложенията за цени на електроенергийните предприятия, включително и Обществения доставчик. Безусловното отразяване на тримесечното изменение на цените на природния газ, при ценообразуването на електрическата енергия може да „разлюлее“, т.е. да извади от равновесие икономическата система. С изменението на Наредбата за регулиране цените на природния газ, в сила от 30.12.2009 г. се постига именно такава цел – **стабилизиране** на цените за по-дълъг период от три месеца. Държавното регулиране на монополизираните отрасли и дейности е насочено към стабилност на икономическите дестове за оптимално дълъг период – една година. Също така, премиването към по-кратък ценови период ще

предизвика усложняване на взаимоотношенията между Обществения доставчик. Крайните снабдители и потребители на електрическа енергия.

В тази връзка следва да се има предвид, че потреблението на природен газ при производителите на електрическа енергия от ко-генерационни дружества не води до значителни отклонения от прогнозните цени, освен в случаите на екстремална динамика на цените на алтернативните горива на Средиземноморския пазар.

Възникващата загуба от изменението на цените на природния газ през I^{кв} тримесечие на 2010 г. представлява едва 0,15% от утвърдените необходими годишни приходи. Видно е, че компенсирателното през следващия ценови период ще доведе до необходимо, но незначително изменение в цените, което е несъпоставимо с проблемите, по прилагането на по-кратки ценови периоди.

2. Пълно компенсиране на разходите през следващия регулаторен и ценови период, предизвикани от увеличението на преференциалните цени на електроенергия от 01.01.2010 г. да се компенсират напълно, като бъдат включени като допълнителен ценообразуващ елемент при утвърждаване на цените, по които „НЕК“ЕАД продава електроенергия за крайните снабдители и на електроенергия за покриване на технологичните разходи по преноса през преносната и разпределителните мрежи.

В края на всяка ценова година ДКЕВР извършва регулаторен преглед, при който се прави анализ и оценка на отчетната информация спрямо утвърдените прогнозни ценообразуващи елементи. При утвърждаването на цените за следващия ценови период Комисията преценява всички фактори и обстоятелства формиращи новите прогнозни ценообразуващи елементи по начин, по който да бъде осигурена и финансовата стабилност на дружеството. Също така „НЕК“ЕАД е необходимо да докаже икономическата обосноваемост на всеки ценообразуващ елемент, включително и влиянието им върху общото финансово състояние на дружеството.

Вижда се, че при регулаторните прегледи на цените на Обществения доставчик, ДКЕВР взема предвид всички обстоятелства, констатирани при текущия контрол, включително и влиянието на цените, по които той изкупува електрическа енергия от производителите. При доказана необходимост оскъпяването/повеляването се компенсира през следващите ценови периоди.

Посочената във Вашето писмо загуба на „НЕК“ЕАД за първото полугодие на 2010 г. от 8 – 10 млн. лв. вероятно е базирана на първоначалната информация от „Булгаргаз“ЕАД за очакваното оскъпяване на природния газ и прогноза за първото и второто тримесечие на 2010 г. Съобразно данните, с които разполагаме (предоставени от „НЕК“ ЕАД) електрическата енергия, която трябва да се закупи по преференциални цени, през първото тримесечие на 2010 г. ще доведе до около 3,4 млн. лв. допълнителен разход за Обществения доставчик. Същевременно с намаляване на цената на електрическата енергия изкупувана от ТЕЦ „Марица Изток 2“ЕАД за същия период, прогнозираната икономия ще бъде около 2,2 млн. лв. (при минимално прогнозно количество от 2 100 000 МВт). Към тази икономия следва да се добави и разликата между номиналното оскъпяване на електрическата енергия по преференциални цени от комбинирано производство и оскъпяването по реално закупени количества.

В зависимост от доставната цена на природния газ през второто тримесечие на 2010 г. ДКЕВР ще компенсира Обществения доставчик за установената разлика, с оглед на гарантиране на неговата финансова стабилност, както и за осигуряване на непрекъснатост и сигурност на снабдяването с електроенергия за всички потребители.

3. Нивото на условно-постоянните разходи при определяне на цената за пренос на електроенергия.

Необходимите приходи на „НЕК“ЕАД, са утвърдени с решения на комисията с №№ Ц - 066/ 28.06.2007 г., Ц-021/ 26.6.2008 г., Ц-023/25.6.2009 г. (Приложение I), като основните елементи на утвърдените цени са представени в следната таблица:

№	Показател	Мярка	01.7.2007 г.	01.7.2008 г.	01.7.2009 г.
I	Необходими приходи (обществена доставка), в т.ч.:	хил.лв.	1 390 942	1 808 648	1 806 701
	Общо необходими приходи на ОД на регулирания пазар без технологичните разходи	хил.лв.	1 106 904	1 461 146	1 475 880
	- Условно-постоянни разходи	хил.лв.	22 850	9 896	11 913
	- Възвръщаемост	хил.лв.		16 298	21 667
	- Норма на възвръщаемост	%	6,55%	12,03%	11,21%
II	- Енергия за доставка	хил.лв.	1 084 054	1 434 952	1 442 300
	- Енергия за технологични разходи	хил.лв.	284 038	347 502	330 821
	Необходими приходи (пренос), в т.ч.:	хил.лв.	266 965	315 825	339 781
	- Условно-постоянни разходи	хил.лв.	161 538	192 687	212 835
	- Енергия за технологични разходи:	хил.лв.	52 456	71 338	75 146
III	- Възвръщаемост	хил.лв.	52 971	51 800	51 800
	- Норма на възвръщаемост	%	6,55%	6,68%	6,97%
	Зелена енергия	хил.лв.			82 153
IV	Общо необходими приходи на компанията за регулирания пазар (I+II+III)	хил.лв.	1 657 907	2 124 473	2 278 635

Забелужка: Сумата на условно-постоянните разходи и възвръщаемостта е за ОД (на регулирания пазар).

От таблицата по-горе се вижда, че за дейността „пренос на електрическа енергия през преносната мрежа“ Комисията е утвърдила с 19% повече условно-постоянни разходи през 2008 г. спрямо предходната година, а през 2009 г. ръстът на утвърдените условно-постоянни разходи е 10% спрямо 2008 г. Тези данни показват значително увеличение на условно-постоянните разходи, в т.ч. и на амортизащите, което е по-високо от инфлацията за съответния период. Общото увеличение на условно-постоянните разходи, които комисията е признала в цената за пренос на електрическа енергия за периода 2007-2009 г. е в размер на 31%. Въпреки този значителен ръст на утвърдените условно-постоянни разходи, при анализ на отчетените условно-постоянни разходи за същия период се наблюдава общо увеличение с 65% през 2008 г. спрямо утвърдените условно-постоянни разходи през 2007 г.

Всичко това показва, че в предложенията за цени най-вероятно са включени и разходи, мързливани за дейности извън регулиранията. Представяните одитирани

годишни финансови отчети за дейността са обобщени, а правилното разпределение на разходите по видове дейности също е фактор, който пряко влияе върху формирането на коректни финансови резултати. Косвено свидетелство за наличието на разходи извън регулаторната дейност е и обстоятелството, че до този момент „НЕК“ЕАД не е представил за утвърждаване бизнес план, от който да се установи обема както на реалните приходи, респективно разходи за цялостната дейност.

Преобладаващ дял в разходите за лицензионна дейност имат разходите, свързани с експлоатацията и поддръжката на преносната мрежа от „ЕСО“ЕАД, които по отчет за 2008 г. са в размер на 111 669 хил.лв. и представляват 79% от раздел „разходи пряко свързани с дейността по лицензията“.

В предложението за цени от 01.07.2009 г. „НЕК“ЕАД е поискало разходите, пряко свързани с дейността по лицензията да се увеличат на 141 178 хил.лв., от които разходите за експлоатация и поддръжка на преносната мрежа от „ЕСО“ЕАД са в размер на 129 420 хил.лв. Поисканото увеличение на тези разходи през 2009 г. е с 16% повече, спрямо отчетените за 2008 г., като същевременно са предвидени и по-високи разходи за ремонти, амортизации и разходи за персонала, а общият размер на заявените разходи е 275 348 хил.лв., което е с 87 661 хил.лв. или 43% повече спрямо утвърдените в цената за пренос през 2008 г.

Утвърдените условно-постоянни разходи за дейността „пренос на електрическа енергия през преносната мрежа“ са в размер на 212 835 хил.лв., от които 205 548 хил.лв. представляват разходи за ремонт, амортизации и разходи за експлоатация и поддръжка на преносната система. Считаме, че утвърдените средства за ремонт, които са част от общия размер на условно-постоянните разходи, по същество следва да се разглеждат като елемент на „разходите, пряко свързани с дейността по лицензията“, в които са включени и разходите за експлоатацията и поддръжката на преносната мрежа.

Същевременно разходите за ремонт и амортизационните отчисления по своята икономическа същност представляват вътрешен капиталов източник за финансиране на инвестиционните дейности, свързани с преносната мрежа. Поради тази причина, общия размер на средствата, необходими за нейната експлоатация и поддръжка, следва да се осигуряват както от „разходи, пряко свързани с дейността по лицензията“, така и от „разходите за амортизация“ и „разходите за ремонт“.

При анализ на утвърдените цени за пренос и достъп до преносната мрежа за периода 2007-2009 г. се наблюдава трайна тенденция за тяхното увеличение. В началото на 2007 г. действащата цена за пренос е 5,64 лв./МВтч, а цената за достъп е 5,03 лв./МВтч. На 1 юли 2007 г. тези цени са изменени, съответно: цена за пренос - 8,20 лв./МВтч или увеличаване е 45%, и цена за достъп до преносната мрежа - 5,10 лв./МВтч или увеличаване е с 1,39%. През 2009 г. утвърдената цена пренос е 9,03 лв./МВтч, което е нарастване със 60% спрямо началото на 2007 г. Цената за достъп до преносната мрежа, утвърдена през 2009 г. е 6,35 лв./МВтч, което е със 26% повече спрямо началото на 2007 г.

При анализ на данните, съдържащи се в годишните финансови отчети на „НЕК“ЕАД за периода 2002 г. - 2008 г. и финансовите отчети на „ЕСО“ЕАД за периода 2007-2009 г. се установи, че след извършване на юридическото разделение през 2007 г. на дейностите пренос и обществена доставка от една страна и достъп до електропреносната мрежа, от друга - общите разходи за дейността на двете дружества нарастват значително над ръста на разходите за закупена електрическа енергия.

Данните за средната цена за пренос на електрическа енергия в съседните страни от региона към края на 2008 г. са представени в графиката по-долу и показват, че България поддържа понастоящем най-високата цена за пренос¹.

При утвърждаване на цените на електрическата енергия се взема предвид факта, че енергийната система представлява единно цяло и цените по веригата, производство – пренос – обществена доставка – разпределение – краен снабдител, са взаимно свързани.

Делът на утвърдените печалби на производителите и „НЕК“ ЕАД в общата за отрасъла печалба е 38% през 2007 г., а делът на печалбата на електроразпределителните и електроснабдителните дружества е 62%. През 2009 г. това съотношение е променено – делът утвърдената печалба на производителите и „НЕК“ ЕАД нараства до 46% във общата система, а делът на разпределението и снабдяването намалява до 54%.

При извършване на допълнителен анализ на утвърдените възвръщаемости за периода 2007 – 2009 г., се установи, че делът на утвърдената печалба на „НЕК“ ЕАД в общата система нараства от 16% през 2007 г. до 23% през 2009 г. При този анализ не участват печалбите на производителите с дългосрочни договори за изкупуване на електрическа енергия.

Анализът за динамиката на цените на електрическата енергия в региона, свиването на потреблението, както и спада в цените на първичните енергийни източници обуславя понижаване на общия размер на необходимите годишни приходи на енергийните дружества. Независимо от това, ДКЕВР не е допуснала намаляване на нивото на необходимите приходи, вкл. за дейността пренос с цел приближаване към стойността на отчетените по-високи постоянни разходи за дейността (разходи за заплати, външни услуги и т.н.).

4. Разходите за консумирана електрическа енергия от ПАВЕЦ.

¹ Източник ЕВРОСТАТ.

При подаване на заявлението от „НЕК“ЕАД за утвърждаване на цени, разходите за консумираната електрическа енергия от ПАВЕЦ не са посочени. Дружеството не е представило аргументирано предложение за начина на отчитане на разходите за ПАВЕЦ, поради което тези разходи не са включени.

С цел решаване на този проблем е необходимо „НЕК“ЕАД да представи в ДКЕВР аргументирано предложение за изчисляване на приходите и разходите по експлоатацията на ПАВЕЦ „Чаира“.

5. Наличието на кръстосано субсидиране между електрическата енергия от комбинирано производство и топлинната енергия е необосновано поради следните причини:

Относно твърдението за наличие на „кръстосано субсидиране“ между електрическата енергия от комбинирано производство и топлинната енергия, във връзка с това, че съгласно чл. 33, ал. 3 от ЗЕ, преференциалната цена на електрическата енергия, произведена по комбиниран начин от централите с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия се определя на база индивидуалните разходи за производство и доставка, определена от комисията по групи производители и по критерии съгласно наредбата по чл. 36, ал. 3 от ЗЕ. В тази разпоредба е транспонирано изискването на Европейската директива за стимулиране на производството на електрическа и топлинна енергия от ко-генерационната мощност, с което ДКЕВР се съобразява напълно. Заедно с това следва да се има предвид, че посоченото от „НЕК“ЕАД осъществяване от задължително изкупуване на електрическа енергия по преференциални цени произведени от ко-генерации е значително по-ниско. Така например само за „Топлофикация София“АД (като най-голям производител на комбинирана енергия) за 2009 г. разликата между договорените (782 800 МВтч) и реално изкупените количества електрическа енергия (703 721 МВтч) от „НЕК“ЕАД е 79 079 МВтч. Стойността на количествата електрическа енергия по преференциални цени е включена в необходимите приходи на „НЕК“ЕАД и не може да се твърди, че дружеството губи около 2,4 млн. лв. от тяхното изкупуване.

Заложените механизми за разпределението на разходите между топлинната и електрическата енергия в производството целят в максимална степен обективно и разходно ориентирано ценообразуване на двата продукта и изключват форми на кръстосано субсидиране между тях.

6. Необвързка на баланса за електрическа енергия при образуване на цените

От 01.07.2009 г. общото количество електрическа енергия произведено от атомната и кондензационните централи, което се използва при определяне на цената за пренос през електропреносната мрежа, съответства на количествата електрическа енергия, които всеки производител прогнозира в справките, които са неразделна част към заявлението за цена и съответстват на Указанията. Същите количества са използвани и при утвърждаване на цените на електрическата енергия на централите.

Посочените в решение ТЕ – 017/ 15.06.2009 г. квоти са предназначени за определяне на необходимите приходи на Обществения доставчик за регулирания пазар за периода 01.07.2009 г. – 30.06.2010 г. Количествата електрическа енергия, разпределени в тези квоти се използват само и единствено за уточняване потребностите на регулирания пазар и са значително по-малко от общото количество произведена, пренесена и търгувана електрическа енергия, т.е. енергийния баланс на страната включва, но не е тъждествен с

електрическата енергия, произведена, пренесена и търгувана електрическа енергия на регулирания пазар.

7. Анализ на финансовите резултати от продажбата на електрическа енергия на „НЕК“ ЕАД

С писмо наш изх. Е-03-10-48/08.09.2009 г. до Министерството на икономиката и енергетиката е изпратено становище и данни относно анализ на регулираните цени за продажба и за пренос на електрическа енергия от „НЕК“ ЕАД, както и методиката за определянето им. В своята дейност ДКЕВР се ръководи от изискването на чл. 23 от ЗЕ, за постигане на баланс на интересите между производители и потребители на електрическа енергия и считаме, че в нито един момент Комисията със своите Решения не е предизвикала ощетяване на „НЕК“ ЕАД, а напротив както се вижда по-горе в т. 3 - цените, приходите, възвръщаемостта и условно-постоянните разходи се изменят със значително по-висок темп от изменението на факторите за производство, пренос и достъп на електрическа енергия.

При оценката на причините за финансовото състояние на „НЕК“ ЕАД, следва да се отчете обстоятелството, че чрез регулираните цени се осигуряват приходи необходими за обществената доставка на регулирания пазар. Всички други приходи и разходи са извън контрола на ДКЕВР и са резултат от дерегулирана стопанска дейност.

8. Въпроси относно към правомощията на ДКЕВР, във връзка с необходимостта от промени в подзаконовите нормативни актове, включително разработване и въвеждане на съответните методики и тази насока.

Следва да се има предвид, че ДКЕВР в своите действия се съобразява с изискванията на ЗЕ, Европейските регламенти и Директиви и другите нормативни актове, регламентиращи дейността в енергетиката. В случай, че и посочената по-горе нормативна база настъпят изменения, ДКЕВР своевременно ще инициира адаптирането на съответните подзаконовни нормативни актове, съгласно регламентираните и в закона правомощия.

9. Предложение за създаване на работна група под ръководството на МВЕТ с представители на ДКЕВР, НЕК ЕАД, ЕСО ЕАД и БЕХ ЕАД, която преди следващия регулаторен период да разгледа и даде предложение за решаване на повдигнатите въпроси от НЕК ЕАД и ЕСО ЕАД.

Предвид на обстоятелството, че ДКЕВР е независим регулаторен орган не би следвало негови представители да участват в подобни работни групи. Правомощията на Комисията са да оценява, анализира и контролира резултатите от дейността на тези дружества.

